Advies van de taskforce Mest & Waterkwaliteit aan de ministers van LNV en IenW

over maatregelen in het concept 7e Actieprogramma van 10 juni 2021

- Geconstateerd wordt dat het maatregelenpakket een behoorlijke wijziging heeft ondergaan in vergelijking met een eerdere versie van het pakket waar de taskforce over heeft geadviseerd.

- De ontwikkeling naar voorgeschreven duurzame bouwplannen wordt gepresenteerd als een bepalende wijziging, die een forse verzwaring van het pakket betekent en tot een transitie van de landbouw moet leiden.

- De noodzaak om tot een zwaar pakket te komen, gegeven grote de opgave die er voor de landbouw ligt voor de doelen van de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, wordt door de taskforce onderschreven. Het NAP dient er op gericht te zijn de doelen van beide richtlijnen onverkort te realiseren.

- De taskforce ziet echter ook dat het opvoeren van de duurzame bouwplannen, tot afzwakking van eerder voorgenomen maatregelen heeft geleid.

- Om die reden vraagt de taskforce zich af of het nu voorgestelde maatregelenpakket als totaal zwaar genoeg is om tot doelbereik voor de Kaderrichtlijn Water en Nitraatrichtlijn te komen. Daarvoor wacht de taskforce de Milieu Effect Rapportage (MER) en het advies van de commissie MER af[1], om zich op grond daarvan opnieuw uit te spreken.

- De Taskforce heeft eerder geadviseerd om naast en ter ondersteuning van het vrijwillige spoor in het 7e NAP steviger in te zetten op het verplichtende spoor. De Taskforce vraagt zich af of het pakket nu verplichtend genoeg is om de doelen te halen. Dit zal ook bezien dienen te worden in kader van de uitkomst van de MER. Mochten de uitkomsten van de MER uitwijzen dat het huidige (concept) pakket onvoldoende is, dan gaat de voorkeur van de taskforce uit naar versnelling en meer verplichting.

- De Taskforce constateert dat de stok achter de deur voor verhoging deelname aan DAW, in de vorm van koppeling aan gebruiksnorm, niet in het concept 7e NAP is beland. Gezien de centrale plaats die het DAW in het NAP inneemt adviseert de Taskforce te onderzoeken hoe bij het vervallen van deze stok achter de deur de deelname aan DAW dan verhoogd kan worden. Daarbij wijst de Taskforce ook op het positieve effect dat uit kan gaan van het opnemen van bewezen win-win-win maatregelen in het verplichtende spoor. Dit beloont voorlopers die gebruik maken van de financiering middels DAW. Ook voor het DAW dient een duidelijk monitoringsframework te zijn om te bepalen of deze aanpak voldoende resultaat oplevert voor doelbereik.

- Voor de gebiedsgerichte aanpak wordt de zorg uitgesproken of het nu opgenomen traject voldoende tempo bevat in relatie tot de doelen van de KRW. De Taskforce constateert dat als de meer verplichtende maatregelen die nu voorzien zijn voor 8e NAP noodzakelijk zijn, dat invoering dan per definitie te laat komt voor het halen van de doelen van de KRW. Het belang van tijdige duidelijkheid over het afwegingskader (eind 2021) wordt benadrukt waarin ook de procedure voor het volgen van aard en omvang van de uit te voeren maatregelen is

[1] Hierin kan t.z.t. ook het nog op te leveren CDM-advies milieukundige berekeningen van duurzame bouwplannen en de economische analyse door WEcR worden betrokken.

uitgewerkt. Dit afwegingskader moet doelstellingen, indicatoren, (tussen)evaluatiemomenten, tijdpad met beslismomenten en zo mogelijk als-dan maatregelen bevatten. Dit is nodig om te kunnen toetsen of het 7e NAP voldoende resultaat oplevert, lopende het 7e NAP bij te kunnen sturen dan wel tijdig een besluit te nemen over de in het 8e NAP op te nemen extra maatregelen. Tevens is een landelijk proceskader nodig (eind 2021), waarin rollen en taken van partijen (sector, regionale partijen én Rijk / LNV) in het kader van de gebiedsgerichte aanpak concreet zijn gemaakt.

- De taskforce verzoekt - onder verwijzing naar het rapport-Koeman c.s. - dat de bufferstroken (een teeltvrije zone van 5m bij KRW waterlichamen en 2m bij de overige wateren) middels rijksregels worden vastgesteld, zo nodig met gebiedspecifieke aanwijzing (op basis waar effect te verwachten is) en hier vervolgens gebiedspecifiek van afgeweken mag worden indien dit aantoonbaar niet effectief is. Dit indachtig een gewenst level playing field voor agrarische ondernemers. Daarbij benoemt de Taskforce een 'pas toe of leg uit'-methodiek. De huidige insteek in het concept 7e NAP voor de aanwijzing van bufferstroken (waarin wordt voorgesteld dat de waterschappen de bufferstroken aanwijzen en vastleggen) vindt de taskforce ongewenst.

- De taskforce wijst tevens op het belang om op korte termijn duidelijk te maken hoe maatregelen worden gefinancierd en hoe de effectmonitoring wordt vormgegeven.